

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Jakuba HÁJKA, zpracovanou na téma „Státní občanství a jeho úprava v České republice“.
(červen 2006)

Mgr. Jakub Hájek zpracoval a předložil svou rigorózní práci na téma uvedené v záhlaví tohoto posudku v celkovém rozsahu 160 stran (153 strany vlastního textu). Z obsahového hlediska - jak vyplývá z tohoto posudku - nemám pochyb o kvalitě posuzované práce a o její úrovni, která minimálně splňuje požadavky kladené na tento druh prací.

Téma rigorózní práce je ústavně právní a nepochybně aktuální, neboť, jak sám autor několikrát zdůrazňuje, institut státního občanství se vyvíjí a mění a na počátku 3. tisíciletí dostává novou dimenzi v integrující se Evropě. Za hlavní přístup při zpracování práce Mgr. Hájek zvolil kombinaci historické metody s metodou rozboru *de lege lata* v České republice. Práce vychází z pramenů a je postavena na faktech. Na několika místech pak autor sebrané poznatky hodnotí, některé názory konfrontuje z vícero zdrojů. Též je třeba vyzvednout jeho hledání kořenů a charakteristických rysů v institutu státního občanství a práci s mezinárodními smlouvami a využití rozhodnutí mezinárodních soudů i cizojazyčné literatury. Předložená práce není chronologickým popisem vývoje institutu státního občanství ve vybraném státě, nebo srovnáním vybraných prvků tohoto institutu v právní úpravě několika států. Tím se práce Mgr. J. Hájka liší od obdobných prací, když písemné práce vztahující se k institutu státního občanství jsou na katedře ústavního práva relativně hojně zpracovávány jako práce diplomové i rigorózní.

Autor si svoji práci rozdělil - vedle úvodu a závěru - do sedmi obsahových částí, které (až na část druhou) jsou dále vnitřně členěny. Tím vznikla přehledná, vnitřně logická a vytýčený problém pokrývající studie, obsahující nejen značné množství autorem sebraných a utříděných faktů, ale i jeho některé postřehy a úvahy. Celkově je práce zamýšlením nad smyslem a dalším možným vývojem institutu státního občanství, zejména v evropském prostoru.

První částí práce (str. 7 až 29) je věnována obecně státnímu občanství a právu státního občanství. Autor se zamýšlí nad pojmem státního občanství, právem na státní občanství, nad dvojitým a vícerym státním občanstvím a nad apatridismem. Jako relativně nový prvek popisuje občanství Evropské unie. Druhá část (str. 30 až 41) je věnována vývoji právní úpravy státního občanství v antice a na území dnešní České republiky. Třetí část práce (str. 42 až 54) podává přehled o pramenech práva státního občanství v České republice - na ústavní a zákonné úrovni a v mezinárodních smlouvách. Čtvrtá část (str. 55 až 74) rozebírá základní zásady práva státního občanství - právo každého státu stanovit, kdo jsou jeho státní občané, právo každého na státní občanství, zákaz svévolného zbavení státního občanství, zamezení bezdomovectví, žádný vliv na státní občanství při uzavření nebo zrušení manželství a zákaz diskriminace. Tyto zásady vycházejí zejména z evropské Úmluvy o státním občanství z r. 1997. Pátá část (str. 75 až 129) popisuje způsoby nabývání státního občanství, jak je zná platná právní úprava v ČR i jak je zná právní teorie (resp. právní úprava v jiných státech) - *ex lege* (tedy narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území ČR, kolektivním nabytím, uzavřením manželství, *ipso facto*, hromadným nabytím státního občanství) a z podnětu jednotlivce (tedy prohlášením, *opci* a udělením). Šestá část (str. 130 až 144) popisuje způsoby pozbývání státního občanství v ČR i obecně podle stejné metodologie jako je zpracována předchozí kapitola, tedy *ex lege* (nabytím cizího státního občanství, uzavřením manželství, vystěhováním a propuštěním, odnětím) a z podnětu jednotlivce (prohlášením). Sedmá část (str. 145 až 153) je věnována řízení ve věcech státního občanství. Dále je práce opatřena shrnujícím závěrem (str. 154 až 156), a prameny - použitou literaturou (str. 157 až 160).

Práce je vyjádřením autorova přístupu a myšlenek, opírá se o fakta, o prameny včetně rozhodnutí mezinárodních soudů. Práce neobsahuje žádnou závažnější věcnou chybu nebo opomenutí. Je psána přehledně, s odpovídající kulturou jazyka, písemného projevu i grafického zpracování. Nadstandardní je poznámkový aparát, odpovídající je rozsah použité literatury, včetně cizojazyčné.

Předloženou prací Mgr. J. Hájek nepochybně prokázal schopnost samostatného analytického myšlení a zpracování vytyčeného odborného tématu na úrovni odpovídající rigorózní práci. Proto jeho práci na téma uvedené v záhlaví tohoto posudku **doporučuji jako práci rigorózní k ústní obhajobě.**

Při ústní obhajobě by se mohl zamyslet jednak nad úrovní orgánu, který v ČR rozhoduje o udělení státního občanství (v komparaci s jinými státy) a jednak nad možným soudním přezkumem rozhodnutí o neudělení státního občanství ČR.

Praha, červen 2006

JUDr. Jiří Hřebejk,
konzultant